

Національний університет
водного господарства та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Навчально-науковий інститут охорони здоров'я
Кафедри здоров'я людини і фізичної реабілітації

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О. А. Лагоднюк
"_____" _____ 2018 р.

08-02-37

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Планування сім'ї та репродуктивне здоров'я

Family Planning and Reproductive Health

спеціальність
specialty

227 Фізична терапія, ерготерапія
227 PHYSICAL THERAPY,
ERGOTHERAPY

галузь знань
branch of knowledge

22 Охорона здоров'я
22 Health care

Національний університет

Робоча програма «Планування сім'ї та репродуктивне здоров'я» для студентів, які навчаються за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія. Рівне: НУВГП, 2018. – 12 с.

Розробник: Брега Людмила Борисівна – старший викладач кафедри здоров'я людини і фізичної реабілітації.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри здоров'я людини і фізичної реабілітації

Протокол від «27» серпня 2018 року № 1

Завідувача кафедри: _____
(підпис)

Н. С. Нестерчук
(ініціали та прізвище)

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю 227- Фізична терапія, ерготерапія.

Протокол від «6» вересня 2018 року № 7

Голова науково-методичної комісії _____
(підпис)

І. М. Григус
(ініціали та прізвище)

©_____, 2018 рік

©_____, 2018 рік

ВСТУП

Програма вибіркової навчальної дисципліни «Планування сім'ї та репродуктивне здоров'я» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є засвоєння головних принципів планування сім'ї та збереження репродуктивного здоров'я, сутності шлюбно-сімейних відносин у сучасному суспільстві та в історичному розвитку, запобігання захворювань, що передаються статевим шляхом та забезпечення підвищення рівня сексуальної культури здоров'я.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Планування сім'ї та репродуктивне здоров'я» є складовою частиною циклу дисциплін професійної та практичної підготовки для студентів за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія». Вивчення курсу передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів – анатомія людини, фізіологія людини, загальна патологія, синологія, профілактика захворювань.

Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

Анотація

Знання дисципліни планування сім'ї та репродуктивне здоров'я має виключно велике значення для професійної компетентності фізичного терапевта.

Дисципліна «Планування сім'ї та репродуктивне здоров'я» є вільним курсом, що передбачає комплексне вивчення основних сучасних уявлень про санологічні аспекти репродуктивного здоров'я та стосовно вікових аспектів. Сучасні чоловічі та жіночі методи контрацепції, недоліки та переваги, механізми їх дії, профілактика непланової вагітності. Безпечна статевая поведінка: венеричні захворювання, ВІЛ/СНІД та їх шляхи передачі та методи профілактики.

Ключові слова: планування сім'ї, репродуктивне здоров'я, безпечна поведінка, методи контрацепції, профілактика непланової вагітності, профілактика захворювань, що передаються статевим шляхом.

Abstract

Knowledge of the discipline of family planning and reproductive health is of paramount importance to the professional competence of the physical therapist.

The Discipline "Family Planning and Reproductive Health" is a free course that provides a comprehensive study of basic contemporary concepts of reproductive health and age aspects. Contemporary male and female contraceptive methods, disadvantages and benefits, mechanisms of their action, prevention of unplanned pregnancy. Safe Sexual Behavior: Sexually Transmitted Diseases, HIV / AIDS and their transmission pathways and prevention methods.

Key words: family planning, reproductive health, safe behavior, contraceptive methods, prevention of unplanned pregnancy, prevention of sexually transmitted diseases.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 3,0	Галузь знань 22 Охорона здоров'я	Вибіркова (BB 1.1)	
	Спеціальність 227 Фізична терапія, ерготерапія		
Модулів: 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів: 2		2-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90 год. Денна: 3-семестр – 90 год.		3-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Рівень вищої освіти: <u>бакалаврський</u>	3-семестр - 16 год.	
		Практичні, семінарські	
		Практичні	
		3 семестр - 14 год.	
		Самостійна робота	
		3 семестр - 60 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: 3 семестр – залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 40%

для заочної форми навчання – 20%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни – ознайомлення студентів з практично орієнтованими знаннями щодо закономірностей функціонування репродуктивної функції організму людини та можливостей корекції репродуктивного, а також формування умінь та навичок використання набутих знань для покращення репродуктивного здоров'я студентської молоді та репродуктивного здоров'я в цілому.

Завдання дисципліни: є створення у студентів цілісного уявлення про основні теоретичні і практичні аспекти застосування знань в процесі професійної діяльності з урахуванням статеві-вікових особливостей людини; пропаганда навичок захищеної статевої поведінки з метою запобігання захворювань, що передаються статевим шляхом та забезпечення підвищення рівня сексуальної культури здоров'я.

Знати:

- фізіологічні особливості репродуктивної системи людини;
- стадії репродуктивного життя жінки та чоловіка;
- сучасні тенденції у фізичному і статевому розвитку дітей та підлітків;
- тератогенну дію біологічних чинників на стан здоров'я вагітної жінки;
- нормативно-правове регулювання діяльності служби планування сім'ї та збереження репродуктивного здоров'я;
- сутності шлюбно-сімейних відносин у сучасному суспільстві та в історичному розвитку;
- усвідомлення гендерного контексту системи статевого виховання та ролі сім'ї у вихованні культури між-статевих стосунків;
- сучасні методи планування сім'ї та механізм дії різних методів контрацепції;
- безпечна статеві поведінка: венеричні захворювання, ВІЛ/СНІД їх шляхи передачі та методи профілактики.

Вміти:

- пропагувати навички захищеної статевої поведінки з метою запобігання захворювань, що передаються статевим шляхом та забезпечення підвищення рівня сексуальної культури здоров'я;
- поглиблювати та поширювати роботу зі статевого виховання дітей та підлітків, педагогів та батьків з питань сексуального розвитку дітей;
- надавати інформацію та здійснювати консультування населення з питань планування сім'ї та репродуктивної системи.
- опанування студентами практичних навичок, умінь формування та корекції репродуктивного здоров'я студентської молоді.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Медико-валеологічні аспекти планування сім'ї

Тема 1. Предмет і завдання «Планування сім'ї та репродуктивне здоров'я».

Сучасний стан, зміст і складові планування сім'ї та статевого виховання. Статева просвіта дітей, юнацтва та суспільства в цілому. Компоненти культури між-статевих стосунків особистості. Основні соціальні та медико-валеологічні причини низького рівня культури між-статевих стосунків молоді. Історичні аспекти розвитку між-статевих стосунків на Україні. Вплив релігії і громадськості на морально-статеве виховання молоді та суспільства. Гендерний контекст системи статевого виховання.

Тема 2. Планування сім'ї та репродуктивне здоров'я нації як частина соціальної політики держави.

Медико-біологічні та валеологічні аспекти планування сім'ї. Історичний розвиток необхідності планування сім'ї. Поняття планування сім'ї. Основні принципи планування сім'ї. Планування сім'ї та репродуктивне здоров'я. Поняття і характеристика репродуктивного здоров'я. Роль статевої освіти у вихованні молодого покоління. Валеологічні аспекти формування відповідального батьківства у

молоді. Національні і культурні особливості й традиції населення в питаннях планування сім'ї. Соціально-економічний розвиток суспільства і народжуваність. Регіональні аспекти внутрішньо-сімейного регулювання народжуваності. Державні та громадські установи по роботі з планування сім'ї. Державні програми щодо питань планування сім'ї. Основні принципи надання медико-валеологічної допомоги з питань планування сім'ї.

Тема 3. Підготовка до сімейного життя: теорія і реальність.

Актуальність проблеми готовності молоді до вступу в шлюб. Визначення понять «готовність до вступу в шлюб» та «здібність до шлюбу». Теорії вибору шлюбного партнера. Види готовності до вступу в шлюб. Проблема адекватних шлюбно-сімейних уявлень юнаків та дівчат. Дошлюбний період знайомства. Поведінкові механізми реалізації дошлюбних і шлюбних ролей, періоди формування подружньої пари, шлюбний договір в Україні.

Тема 4. Соціально-психологічна модель сімейних стосунків.

Історичний розвиток інституту сім'ї. Подружні стосунки як основа функціонування і розвитку сім'ї. Соціально-психологічні аспекти батьківства та система дитячо-батьківських відносин. Життєвий цикл сім'ї і періодизація сімейних відносин. Порушення сімейних відносин, сімейні конфлікти та ненормативні сімейні кризи.

Змістовий модуль 2. Медико-валеологічні аспекти репродуктивного здоров'я

Тема 1. Санологічні аспекти репродуктивного здоров'я.

Рівень репродуктивного здоров'я. Репродуктивний потенціал. Основні положення медико-валеологічного рівня репродуктивного здоров'я. Феномен чоловіка і жінки. Психофізіологічні особливості чоловіка і жінки. Порушення репродуктивного здоров'я. Домінанта материнства. Етапи реалізації в репродуктивній сфері. Мотиви збереження вагітності. Феномен батьківства. Етапи онтогенезу батьківства. Сімейні ролі подружжя при народженні дитини. Сутність конфлікту батька і «нове батьківство». Успішність адаптації чоловіків до батьківської ролі.

Тема 2. Анатомо-фізіологічні особливості чоловічого і жіночого організм: вікові аспекти.

Усвідомлення гендерного контексту системи статевого виховання та ролі сім'ї. Будова чоловічих і жіночих статевих органів. Характеристика функцій статевих органів. Ендокринна, репродуктивна і копулятивна функції. Регуляція функцій статевих органів. Формування статі та статева ідентифікація людини. Основні етапи психосексуального розвитку. Стадії формування психосексуальних орієнтацій. Формування репродуктивної установки у молоді.

Тема 3. Сучасні чоловічі та жіночі методи контрацепції, недоліки та переваги, механізми їх дії, профілактика непланової вагітності.

Методи планування сім'ї. Попередження настання небажаної (непланованої) вагітності. Поняття «контрацептивної поведінки» і «контрацепції». Сексуальна грамотність та використання контрацептивних засобів. Соціальні й медичні показання. Групи ризику жінок. Сучасні методи контрацепції. Класифікація. Гормональні контрацептиви. Комбіновані препарати. Традиційні методи контрацепції – механічні засоби. Хімічні протизаплідні засоби. Механізм дії та протипоказання до застосування. Фізіологічний (біоритмічний) метод. Перервані статеві зносини, їх вплив на сексуальну функцію, зміни з боку внутрішніх органів, наслідки. Індивідуальний підбір методу контрацепції. Забезпеченість контрацептивами. Ставлення чоловіків і жінок до методів і засобів контрацепції. Етичні аспекти стерилізації як методу «хірургічної контрацепції».

Тема 4. Безпечна статева поведінка: венеричні захворювання, ВІЛ/СНІД та їх шляхи передачі та методи профілактики.

Сутність та особливості сексуальної поведінки. Статевий потяг і статеве бажання. Статевий темперамент. Основні форми статевого життя людини. Основні форми статевого життя людини. Венеричні захворювання, ВІЛ/СНІД та їх шляхи передачі. Роль механічних контрацептивів у профілактиці ВІЛ-інфекцій та інших інфекційних захворювань.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	ус бо го	у тому числі					ус бо го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Медико-валеологічні аспекти планування сім'ї												
Тема 1. Предмет і завдання планування сім'ї та репродуктивне здоров'я	9	2				7						
Тема 2. Планування сім'ї та репродуктивне здоров'я нації як частина соціальної політики держави.	11	2	2			7						
Тема 3. Підготовка до сімейного життя: теорія і реальність.	12	2	2			8						
Тема 4. Соціально-психологічна модель сімейних стосунків.	12	2	2			8						
Разом за змістовим модулем 1.	44	8	6			30						
Змістовий модуль 2. Медико-валеологічні аспекти репродуктивного здоров'я												
Тема 1. Санологічні аспекти репродуктивного здоров'я.	11	2	2			7						
Тема 2. Анатомо-фізіологічні особливості чоловічого і жіночого організм: вікові аспекти.	11	2	2			7						
Тема 3. Сучасні чоловічі та жіночі методи контрацепції, недоліки та переваги, механізми їх дії, профілактика непланової вагітності.	12	2	2			8						
Тема 4. Безпечна статева поведінка: венеричні захворювання, ВІЛ/СНІД та їх шляхи передачі та методи профілактики.	12	2	2			8						
Разом за змістовим модулем 2.	46	8	8			30						
Усього годин	90	16	14			60						

5. Теми лабораторних робіт

№ з/ п	Назва теми	К-сть годин
Змістовий модуль 1. Медико-валеологічні аспекти планування сім'ї		
1	Планування сім'ї та репродуктивне здоров'я нації як частина соціальної політики держави.	2
2	Підготовка до сімейного життя: теорія і реальність.	2
3	Соціально-психологічна модель сімейних стосунків.	2
Разом		6
Змістовий модуль 2. Медико-валеологічні аспекти репродуктивного здоров'я		
1	Санологічні аспекти репродуктивного здоров'я.	2
2	Анатомо-фізіологічні особливості чоловічого і жіночого організм: вікові аспекти.	2
3	Сучасні чоловічі та жіночі методи контрацепції, недоліки та переваги, механізми їх дії, профілактика непланової вагітності.	2
4	Безпечна статева поведінка: венеричні захворювання, ВІЛ/СНІД та їх шляхи передачі та методи профілактики.	2
Разом		8
Усього годин		14

6. Самостійна роботи

№ п/ п	Назва теми	К-сть годин
1	Предмет і завдання планування сім'ї та репродуктивне здоров'я. Роль релігії і громадськості у морально-статевому вихованні підростаючого покоління та молоді.	7
2	Планування сім'ї та репродуктивне здоров'я нації як частина соціальної політики держави. Соціально-економічний розвиток суспільства і народжуваність. Державні та громадські установи по роботі з планування сім'ї. Державні програми щодо питань планування сім'ї.	7
3	Підготовка до сімейного життя: теорія і реальність. Гендерний контекст системи статевого виховання. Регіональні аспекти внутрішньо-сімейного регулювання народжуваності. Основні принципи надання медико-валеологічної допомоги з питань планування сім'ї.	8
4	Соціально-психологічна модель сімейних стосунків. Культура міжстатевих стосунків. Культура зовнішнього вигляду. Запобігання конфліктним ситуаціям.	8
5	Санологічні аспекти репродуктивного здоров'я. Репродуктивний потенціал. Основні положення медико-валеологічного рівня репродуктивного здоров'я. Феномен чоловіка і жінки.	7
6	Анатомо-фізіологічні особливості чоловічого і жіночого організм: вікові аспекти. Характеристика функцій статевих органів. Ендокринна, репродуктивна і копулятивна функції.	7
7	Сучасні чоловічі та жіночі методи контрацепції, недоліки та переваги, механізми їх дії, профілактика непланової вагітності.	8
	Безпечна статева поведінка: венеричні захворювання, ВІЛ/СНІД та їх шляхи передачі та методи профілактики.	8
Разом		60

7. Індивідуальні завдання

1. Доповідь презентації на практичному занятті.
2. Аналіз проведених анкетувань.
3. Комп'ютерна презентація: «Планування сім'ї та репродуктивного здоров'я» (за вибором).

8. Методи навчання

1. Словесні: розповідь-пояснення, бесіда, лекція.
2. Наочні (ілюстрація, демонстрація)
3. Практичні: підготовка до сімейного життя: теорія і реальність, соціально-психологічна модель сімейних стосунків, дослідження функцій репродуктивної системи чоловіка та жінки. Основними формами вивчення курсу є лекції, практичні заняття, індивідуальні та групові консультації, під керівництвом викладача, підготовка реферату, виступ з доповіддю на студентській науковій конференції, а також самостійну роботу, що забезпечує закріплення теоретичних знань, сприяє набуттю практичних навичок і розвитку самостійного мислення. Семінарські заняття узагальнюють матеріал вивченого розділу.

9. Методи контролю

1. Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни оцінюється на кожному лабораторному занятті відповідно до конкретних цілей теми:
 - опитування студентів відповідно до теми заняття;
 - участь студентів в обговоренні питань, винесених на практичні заняття;
 - під час практичної частини під контролем викладача самостійне складання анкет;
 - розв'язок ситуаційних задач;
 - самостійно підготовлені повідомлення та презентації студентів за темою практичного заняття;
 - на кожному практичному занятті проводиться усне або письмове опитування по темі у вигляді визначення п'яти понять або 10 тестів закритої форми з однією правильною відповіддю з 5-х можливих.
2. Модульний контроль через навчально-науковий центр незалежного оцінювання.
3. Підсумковий контроль знань – екзамен відбувається відповідно до Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (сайт НУВГП).

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2				100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
12	13	12	13	12	13	12	13	

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти лекцій;
2. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (НКНМЗД);
3. Нормативні документи ВООЗ України;
4. Наочні посібники та відеофільми;
5. Матеріальні засоби навчання техніко-тактичних дій, комп'ютерне забезпечення.

12. Рекомендована література

Базова

1. Апанасенко Г. Л. Санологія (медичні аспекти валеології): підручник / Г. Л. Апанасенко, Л. О. Попова, А. В. Мальований. – Л.: ПП «Кварт», 2011 – 303 с.
2. Довідник з питань репродуктивного здоров'я. Під редакцією проф. Гойди Н.Г. - Вид-во Раєвського, 2004: 128 с.
3. Збереження та зміцнення репродуктивного здоров'я підлітків та молоді: потенціал громади: Метод. матеріали до тренінгу Авт.-упоряд. Н.В. Зимівець; За заг. ред. Г.М. Лактіонової. - К., 2004. - 205 с.
4. Збірник критично-оцінених тем з питань контрацепції. Розроблено Центром науково-доказової медицини на базі кафедри акушерства, гінекології та репродуктології Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – К., 2006.

5. Лукашук-Федик С.В. Репродуктивна культура особистості. Навчальний посібник для студентів ВНЗ. / Тернопіль: Астон, 2004. – 176 с.
6. Планування сім'ї / В.Б. Самойленко, А.І. Мох, Г.Г. Рой, В.В. Мисік. – К.: Здоров'я, 2007.
7. Планування сім'ї: навч. посіб. / Н.Я. Жилка, І.Б. Вовк. – К., 2009.
8. Репродуктивне здоров'я та планування сім'ї: підручник / І.Б. Назарова, Н.М. Посипкіна. – К.: Медицина, 2008.

Допоміжна

- 1 Бжинська Ю. Статеве виховання як невід'ємна частина морального виховання / Ю. Бжинська // Рідна школа. – 2001. № 3. – С. 41-42.
- 2 Енциклопедія батьківства : посібник з сімейного виховання / [авт. кол. за заг. ред. Є. І. Коваленко, С. В. Кириленко]. – К. : КНТ, 2008. – 592 с.
- 3 Основи консультування з питань репродуктивного та сексуального здоров'я: навчально-методичний посібник. Під загальною редакцією Б.М. Ворника. К. ВЦ «День печати», 2004. – 248 с.
- 4 Планування сім'ї / За ред. Жилки Н.Я., Вовк І.Б. – Київ, 2006. – 296 с.
- 5 Планування сім'ї. Навчальний посібник // За редакцією Жилка Н.Я., Вовк І.Б., Київ, 2006. – 236 с.
- 6 Римаренко І. В. Шлюбний договір в Україні: за і проти / І. В. Римаренко // Сучасні питання економіки і права. – 2013. – № 1. – С. 102-105.
- 7 Філімончук А. В. Основи сімейних відносин / А. В. Філімончук // Абетка щасливого сімейного життя : метод. посібник з курсу «Етика і психологія сімейного життя». – Житомир : ЦНТЕІ, 2008. – С. 71-107.

13. Інформаційні ресурси

1. Адамова Г. М. Сучасні аспекти планування сім'ї : навч. посібник / Г. М. Адамова, О. А. Бондаренко, Н. Г. Гойда та ін. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ru.scribd.com/doc/234552261/>
2. Олифирович Н. И. Психология семейных кризисов / Н. И.Олифирович, Т. А. Зинкевич-Куземкина, Т. Ф. Велента [Электронный ресурс]. – Режим доступу: <http://www.studfiles.ru/preview/2626982/>
3. Шнейдер Л. Б. Основы семейной психологии : учеб. пособие / Л. Б. Шнейдер [Электронный ресурс]. – Режим доступу : <http://ompsy.ucoz.ru/load/22-1-0-81>

